

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/95472,Najlepsze-zyczenia-od-IPN-Gdansk-85-lat-temu-14-kwietnia-1935-roku-urodzil-sie-A.html>
23.04.2024, 16:02

Najlepsze życzenia od IPN Gdańsk! 85 lat temu 14 kwietnia 1935 roku urodził się Andrzej Gwiazda, jeden z założycieli Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża

„Bez tak dzielnych ludzi jak Andrzej Gwiazda, zniewolona przez komunistów Polska nie powstałaby z kolan, nie wybiłaby się na niepodległość” - mówi prof. Mirosław Golon, dyrektor IPN Gdańsk.

85 lat temu, 14 kwietnia 1935 r., urodził się Andrzej Gwiazda, współtwórca Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża i NSZZ „Solidarność”, jeden z liderów strajku w Stoczni Gdańskiej, członek Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego w Stoczni Gdańskiej, negocjator Porozumień Sierpniowych, współautor 21 postulatów Sierpniowych, działacz podziemia, przeciwnik porozumienia z władzami PRL.

- Bez tak dzielnych ludzi jak Andrzej Gwiazda, zniewolona przez komunistów Polska nie powstałaby z kolan, nie wybiłaby się na niepodległość - mówi prof. Mirosław Golon, dyrektor IPN Gdańsk.

[Przypominamy o zorganizowanym w 2015 roku przez IPN Gdańsk benefisie Joanny i Andrzeja Gwiazdów.](#)

Andrzej Gwiazda, ur. 14 IV 1935 w Pińczowie. W 1940 wywieziony z rodziną do

Kazachstanu, w 1946 powrót, początkowo na Górny Śląsk, od 1948 w Gdańsku. Absolwent Politechniki Gdańskiej, kierunek elektronika (1966).

1966-1973 asystent w Instytucie Cybernetyki PG, 1973-1981 inżynier w Zakładach Okrętowych Urzędzeń Elektrycznych i Automatyki Elmor. Od 1967 członek Klubu Wysokogórskiego oddział Trójmiasto. W III 1968 uczestnik wiecu protestacyjnego na PG. W XII 1970 uczestnik protestów robotniczych w Gdańsku. 2 XI 1976 współautor (z żoną Joanną Dudą-Gwiazdą) Listu do Sejmu PRL z wyrazami poparcia dla działań KOR, za co otrzymali zakaz wyjazdu za granicę. Uczestnik środowiska opozycyjnego Wybrzeża, w 1977 współpracownik Biura Interwencyjnego KOR, następnie KSS KOR, redakcji niezależnego pisma „Robotnik”. Od 24 IV 1978 współzałożyciel i działacz WZZ Wybrzeża, redaktor niezależnego pisma „Robotnik Wybrzeża”, 11-krotnie zatrzymywany na 48 godz., poddawany rewizjom.

16 VIII 1980 inicjator strajku w Elmorze; członek Prezydium MKS w Stoczni Gdańskiej im. Lenina, współautor listy 21 postulatów, członek grupy negocjującej Porozumienia Sierpniowe (których jednak nie podpisał, uznawszy, że MKS poszedł na zbyt duże ustępstwa); od IX 1980 w „S”, wiceprzewodniczący MKZ Gdańsk, wiceprzewodniczący KKP, w VII 1981 delegat na I WZD Regionu Gdańskiego, członek ZR, delegat na I KZD, członek KK, w wyborach na przewodniczącego „S” przegrał z Lechem Wałęsą. 29 XI 1981 w proteście przeciw metodom kierowania Związkiem przez L. Wałęsę odszedł z ZR.

13 XII 1981 internowany w Ośr. Odosobnienia w Strzebielinku, następnie Warszawie-Białolece, 22 XII 1982 aresztowany, przetrzymywany w AŚ Warszawa-Mokotów, zwolniony w VII 1984 na mocy amnestii (sprawa uwolnienia „jedenastki”); zwolniony z pracy. 16 XII 1984 aresztowany w czasie uroczystości rocznicowych pod Pomnikiem Poległych Stoczniovców 1970 w Gdańsku, w XII skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Gdańsku na 3 mies. więzienia, osadzony w AŚ przy ul. Kurkowej w Gdańsku, w czasie odbywania kary skazany w II 1985 wyrokiem Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śl. na 2 mies. więzienia („za wznoszenie okrzyków” 7 XII 1984), przewieziony do AŚ w Zabrze, zwolniony 15 V 1985. 1986-1991 pracownik firmy Absolwent (roboty malarskie na wysokościach). W IV 1987 współzałożyciel Grupy Roboczej KK domagającej się zwołania KK w składzie z 1981; sygnatariusz podpisanego podczas Pielgrzymki Ludzi Pracy we IX 1987 przez 26 członków KK statutowo ważnego żądania zwołania KK. W IV 1988 wyjechał z żoną w kilkumiesięczną podróż do Francji, Wielkiej Brytanii, USA i Kanady, gdzie informowali międzynarodową opinię publiczną o sytuacji w Polsce, zbierali pieniądze na działalność podziemia (wydatkowane przy reaktywowaniu pisma „Poza Układem”).

W 1989 przeciwnik obrad Okrągłego Stołu. 1989-1997 (z żoną) współtwórca reaktywowanego pisma „Poza Układem”; 1989-1993 współzałożyciel i działacz (m.in. z Andrzejem Kujawą, Joanną Radecką, Anną Walentynowicz i żoną) WZZ. 1991-1999 ponownie zatrudniony w Elmorze, od 1999 na emeryturze. W 2005 odmówił przyjęcia amerykańskiego Medalu Wolności (przyznawanego przez Fundację Pomnika Ofiar Komunizmu). W II 2007 zaangażowany z żoną w obronę Doliny Rospudy. V 2007 - 2011

członek Kolegium IPN.

Wyróżniony tytułem Honorowego Obywatela Gdańska (2000), odznaczony Orderem Orła Białego (2006), Krzyżem Wolności i Solidarności (2018).

1978-1990 rozpracowywany przez Wydz. IIIA KW MO/Inspektorat 2 WUSW w Gdańsku w ramach SOR krypt. Brodacz/Saturn; 1982-1988 przez Wydz. III KW MO/WUSW w Gdańsku w ramach SOS krypt. Krokus.

Źródło: „Encyklopedia Solidarności”, oprac. Mirosława Łątkowska, Adam Borowski